

BYPLAN NYT 6

2. årgang · november 2004

– yngre planlæggere udviklede over fire dage visioner, strategier og en lang række konkrete tiltag.

Netværk for Yngre Planlæggere holdt sommerworkshop i Kirke Hyllinge side 4

„Læren blev, at selv svagt formulerede regler let kan få dogmestatus for nybyggere.”

Dogme om planlægning i Randers Kommune side 6

Kan et byplanprojekt skabe byliv og befolknings-tilvækst i en provinskommune ?

Dogme om planlægning i provinsen side 8

„– der er en forbløffende konsistent sammenhæng mellem svag fysisk planlægning og negativ økonomisk vækst”.

Nostalgi og globalisering dogme side 10

Over 600 indsigelser og 14.095 underskrifter er det blevet til, siden Københavns Kommune i sommer offentliggjorde sit lokalplanforslag

Tårnhøj konflikt om Krøyers Plads side 12

Redaktion
Ole Damsgård (ansv.)
Anette Sørensen

Redaktionsadresse
Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: db@byplanlab.dk

Årsabonnement i 2004
180 kr. incl. moms og forsendelse i Danmark

Annoncer
Anette Sørensen
as@byplanlab.dk

Layout
Karin Larsen
Arkitektens Forlag

Repro + tryk
Arco Grafisk A/S

Forside:
Pharmland. Visualisering: Tegnestuen Nord.

Krøyers Plads

Landskab. Foto: Niels Riis Ebbesen

ISSN
1602-9038
BYPLANNYT udkommer med seks numre om året

Signerede artikler står for forfatterens regning, usignerede for den ansvarshavende redaktørs regning

Fonden Realdania har ydet økonomisk støtte til artiklerien Planlægningens dogmer

BYPLANNYT nr. 6 / 2004 (2. årgang)

NYHEDSBREV

Bliv opdateret med information om kurser og andre arrangementer, hver gang der lægges nyt ind på Dansk Byplanlaboratoriums hjemmeside.

Tilmelding til det elektroniske nyhedsbrev sker på
WWW.BYPLANLAB.DK

BYG

MED VESTER KOPI

BYGGEFORLØB:

www.vesterkopi.dk

Vester Kopi

LEDER

PLANLÆGNINGENS DOGMER

For godt et år siden startede vi her i Byplannyt en artikelserie om planlægningens dogmer og afslutter serien med dette og næste nummer.

Der er umiddelbart ikke meget der tyder på, at der bliver planlagt for meget i Danmark, hvis man tager artiklerne i det forløbne år for pålydende. Det er muligt, at planlægningen i visse tilfælde overregulerer og dermed fremmer alt for kedelige nye bydele med for lidt rum til det uforudsete. Men i en lang række tilfælde må man konstatere, at der planlægges alt for lidt og, at der – når der planlægges – både savnes redskaber og især nytænkning.

Et helt presserende eksempel er udviklingen i det åbne land. Strukturudviklingen indenfor landbruget betyder, at små og mellemstore landbrug nedlægges som bedrifter i stort tal i disse år. Jorden lægges sammen med andre landbrug og bygningerne frastykkes. Samtidigt skyder der nye store industrielle landbrugsbygninger op overalt i landet, mens de frastykkede gårdbebyggelser overgår til andre formål.

Det danske landbrugslandskab ændrer dermed både udseende og funktion i et omfang og med en hast, de færreste nok fatter. Selvom udviklingen på flere områder er meget reguleret, først og fremmest af EU's landbrugspolitik og af miljølovgivningen, så bliver den samlede ændring af landskabet – som måske er den største siden opdyrkningen af hederne – kun planlagt i meget lille omfang. Først og fremmest fordi landbrug stort set ikke er omfattet af planlovgivningen og fordi reguleringen af, hvad der i øvrigt skal ske derude i landbrugslandskabet – med de ledigblevne landbrugsbygninger – kun kan reguleres i et vist omfang med de nye landzonebestemmelser.

Udviklingen er ikke speciel dansk, men kan opleves overalt i EU's landbrugsregioner. I England er der her i sensommeren sket en præcisering af planlovgivningen¹, der pålægger de lokale planmyndigheder primært at fremme muligheden for omdannelse af ledigblevne landbrugsejendomme til andre erhvervsformål i egentlige landdistrikter og kun i umiddelbart nærhed af mindre byer og landsbyer. Dette giver mulighed for en differentiering i forhold til f.eks. de større byers oplande.

Her i Danmark mangler vi en sådan mulighed for at gradbøje landzonebestemmelserne. Og vi mangler nytænkning, når det gælder den planlægningsmæssige behandling af de bynære landområder.

Vi mangler også nytænkning, når vi planlægger nye byområder. Til forskel fra det åbne land har vi her langt flere planlægningsmuligheder med den nuværende planlovgivning.

Et eksempel fra Randers viser, at det kan lade sig gøre at bryde med de traditionelle parcelhusområder også uden, at det fører til overplanlægning og restriktiv styring af den enkelte grundejer. Området er blevet en succes, de nye beboere er ovenud tilfredse. Området har været med til at tiltrække et nyt segment af borgere til byen, som det ikke tidligere har været muligt at tiltrække.

Det er derfor ikke et spørgsmål om enten eller i forhold til planlægning. Det er et spørgsmål om udvikling af nogle af de redskaber vi har, og ikke mindst at bruge redskaberne med stor omtanke.

Borgerne i Kirke Hyllinge tegner og fortæller:

YNGRE PLANLÆGGERE SKABER RØRE I ANDEDAMMEN

Netværk for Yngre Planlæggere afholdte i 2004 sommerworkshop i Bramsnæs Kommune. 20 yngre planlæggere udviklede over fire dage visioner, strategier og en lang række konkrete tiltag.

Målet var „Kirke Hyllinge – en hel by”, og redskaberne var alternative borgerinddragelsesprocesser, tværfaglig dialog samt intense og afvekslende workshopmetoder. Resultatet blev en række strategier og tiltag, som blev godt modtaget af byens borgere og politikere og nu fungerer som inspiration for byens videre udvikling.

Bramsnæs er en lille solrig landkommune beliggende i det sydlige Hornsherred mellem Roskilde Fjord og Isefjorden. I Bramsnæs Kommune er mulighederne for byudvikling hovedsageligt begrænset til kommunecentret Kirke Hyllinge – en by med cirka 600 husstande.

Denne tidligere landsby undergår i disse år med dens eksplosivt voksende parcelhusenklave en rivende udvikling. Kommunens udfordringer ligger i at få lavet en samlet udviklingsplan for Kirke Hyllinge – en udvik-

klingsplan, der integrerer de nye borgere i lokalmiljøet og skaber sammenhæng mellem de nye boligområder og det eksisterende landsby- og butiksmiljø. Dette var sommerworkshoppens udgangspunkt.

KONKRET, HANDLINGSORIENTERET OG EKSPERIMENTERENDE

Sommerworkshoppen blev tilrettelagt af en arbejdsgruppe bestående af frivillige fra Netværk for Yngre Planlæggere (se bagsiden) sammen med Laila L. Pedersen, en ung

planlægger fra Bramsnæs Kommune, som tog initiativ til workshoppen. Arrangørerne ønskede at arbejde meget konkret, tværfagligt og handlingsorienteret og eksperimenterede med nye former for borgerinddragelse.

Målsætningen var, på baggrund af den overordnede vision „Kirke Hyllinge – en hel by”, at udvikle strategier og tiltag med afsæt i ønsker og ideer formuleret af byens borgere, politikere og planlæggere. Hensigten var at tilføre sommerworkshoppen en stor grad af autenticitet og sikre, at resultaterne var lokalt anvendelige og lokalt forankrede.

INTERAKTION MED POLITIKERE, PLANLÆGGERE OG BORGERE

Sommerworkshoppen blev indledt med, at de yngre planlæggere blev introduceret for potentialer og udfordringer i forhold til kommunens fremtidige udvikling. Borgmester Flemming Jensen gav sit bud på byens

Arrangørerne ønskede at arbejde meget konkret, tværfagligt og handlingsorienteret og eksperimenterede med nye former for borgerinddragelse.

udfordringer og fremtid, og dette oplæg blev efterfulgt af en række problematiseringer og bevidst politisk ukorrekte indlæg fra de forskellige forvaltninger. De konkrete problemstillinger fik ansigt på en guidet bus-tur rundt i kommunen.

Et borgermøde i den lokale hal på sommerworkshoppens første dag fungerede både som vidensindsamling og et fælles referencpunkt for workshoppens deltagere. Ved hjælp af store kort og skumfiduser satte et stort antal borgere ord og billeder på deres drømme om fremtidens Kirke Hyllinge. Desuden fik de yngre planlæggere en klar fornemmelse af, at 'trekanten' i bykernen har stor symbolsk betydning for borgerne, at der er store problemer med trafikken omkring skolen, og at det lokale supermarked er en øjebæ i byen. Borgermødets diskussioner dannede udgangspunkt for de følgende dages visions- og strategiudvikling.

Som afslutning på sommerworkshoppens var der indlagt en præsentation for Kirke Hyllinges borgere og politikere, hvor resultaterne blev fremlagt og diskuteret. Borgmesteren fik som repræsentant for kommunens borgere overrakt et idékatalog med fire mulige strategier, som de frit kunne udvikle og lade sig inspirere af. Strategierne bestod i at skabe grønne sammenhænge i byen, mere socialt og kulturelt liv, bedre trafikale forhold og endelig et godt bymiljø i bykernen.

Både borgere og politikere tog godt imod og responderede ivrigt på planlæggerens arbejde. De yngre planlæggere fik borgerne og politikerne til at se nye potentialer i bykernen, idet de fik en fornemmelse af, hvordan der eksempelvis kunne skabes større visuel sammenhæng og identitet i bykernen ved at overskride tidligere dogmer.

TVÆRFAGLIGE ARBEJDSPROCESSER

En af grundstenene i Netværk for Yngre Planlæggere er at fremme og understøtte tværfaglighed inden for byplanfaget. Dette kom blandt andet til udtryk ved den brede vifte af fagligheder, som deltog i sommer-

workshoppens. Deltagerne var antropologer, geografer, landskabsarkitekter, arkitekter, landinspektører, ingeniører, miljøplanlæggere og en enkelt sociolog. Udfordringen lå i at skabe en fælles forståelsesramme og få deltagerne til at tale et fælles sprog. Arrangørerne imødekom udfordringen ved at sikre en klar begrebsdefinition og skabe processer, hvor alle fagligheder følte, de havde noget at bidrage med.

Første fase i strategiudviklingen var en definerende af problemstillinger og potentialer i Kirke Hyllinge. Deltagerne blev bedt om at formulere og prioritere fire delmål til den overordnede vision på baggrund af borgermødet. Anden fase var at udvikle strategipapirer, der beskrev en række konkrete initiativer for at realisere visionen. Tredje fase bestod i at udarbejde PowerPoint-præsentationer, tegninger, tekst og modeller, der formidlede initiativerne.

I løbet af de tre faser måtte deltagerne forholde sig til emner, de ikke normalt beskæftiger sig med og finde løsninger med fagligheder, de ikke normalt arbejder sammen med. Dette betød, at deltagerne på én gang fik et stort fagligt og tværfagligt udbytte af sommerworkshoppens.

SUCCESEN FORTSÆTTER I HOLBÆK

Resultatet af sommerworkshop 04 var fire intensive dage og nætter, hvor deltagerne kom tæt på hinanden såvel fagligt som soci-

alt. Derudover oplevede deltagerne en stærk interesse for deres projekt, proces og resultater fra de lokale politikere, planlæggere og borgere, hvilket har betydet, at projektet lever videre: Forslagene fra de yngre planlæggere har blandt andet dannet baggrund for et temamøde i Bramsnæs Kommunes kommunalbestyrelse. Temaet var Kirke Hyllinges fremtid. Resultatet blev et offentligt debatoplæg, som nu efterfølges af et borgermøde, hvor borgere og foreninger inviteres til at diskutere byens fremtid og efterfølgende selv være med til at fortsætte idéudviklingen i en række arbejdsgrupper.

De lokale borgere, politikere og planlæggere så det især som en styrke, at strategier og tiltag blev fremsat neutralt og uafhængigt af eksisterende lokale (politiske) dagsordner og af unge idealistiske planlæggere, der så byen med nye øjne. Dette har betydet, at der nu er større villighed til at slagte hellige køer i planlægningen af Kirke Hyllinge. Til sommer står Holbæk for tur...

Læs mere om Netværk for Yngre Planlæggere og sommerworkshoppens på www.byplanlab.dk/netvaerk/bypolitik

Mads Farsø Rasmussen
og Marie Louise Madsen
Netværk for Yngre Planlæggere

Strategier og tiltag udvælges og prioriteres i workshop.

ALT ER TILLADT

Efter flere års eksperimenter har Randers kommune fundet forstadens svar på Miraculix' hemmelige trylledrik: Opskriften på et varieret parcelhuskvarter er at stryge alle regler. Sådan da.

Det ligger derude, hvor Randers slutter og markerne begynder. I den sidste rundkørsel inden kommunegrænsen, nede til venstre i oktoberdisen. Først forbi et halvfjerdservkvarter med klassiske parcelhuse i røde sten – så en ny udstykning, bestående af de mest velkendte typehuse. Og så for enden, et lille postmoderne stengærde foran en lund af unge egetræer med glødende røde blade. Velkommen til Skovsyrevej.

De fleste huse på Skovsyrevej er fladtagede og funktionalistiske. Nogle skarpe og klare i udtrykket, andre lidt mere prangende og eksklusive.

Det er fredag eftermiddag, og familiemødrene ruller stille ind i indkørslerne, mens fædrene trækker i det enogtyvende århundredes weekenduniform; løbesko og -bukser. En af de mindste børn får en tur med far i en trehjulet løbevogn, mens en af de større lufter en hund, der gør og bliver skældt ud, gør og bliver skældt ud. I baggrunden et sted summer en fjern motorvej. Alting er, som det skal være på Skovsyrevej. Alting er

nogenlunde, som det er i alle andre unge parcelhuskvarterer.

Og så alligevel ikke. Rundt om den kileformede egelund skyder stengærderne sig nemlig ind og ud mellem hinanden. Rundt om egelunden ligger husene forskudt og laver hver deres snit ud i det smukke, kupe-rede landskab. Der er ingen glaseret tegl, ingen liguster, ikke meget type over husene her. Skovsyrevej er fyldt med spændende arkitektur.

Det, der engang var det usælgelige resultat af en arkitektkonkurrence, er blevet Randers kommunes mest attraktive parcelhuskvarter.

IKKE I FØRSTE HUG

Succeshistorien Skovsyrevej blev ikke til på en enkelt dag. Tilbage i 1998 udskrev Kunstfonden en konkurrence om fremtidens parcelhus, men hverken i Randers eller Vejle, der skulle lægge jord til, blev resultatet godt modtaget. Mens „Randers Studieby”, som man kaldte udstykningen, sygnede hen, kastede planlæggerne deres kærlighed på et andet kvarter. Rahrsejkkvarteret kunne måske blive fremtidens parcelhuskvarter.

„Vi ville have folk til at tage stilling til deres hus' arkitektur. Derfor skar vi reglerne i lokalplanen ned til et minimum og lavede en slags gratis arkitekt Hjælp”, forklarer byplanchef John Traasdahl Møller.

Resultatet levede ikke op til forventningerne. Den gratis arkitekt Hjælp var med til at

s. 6: Skovsyrevej er domineret af de fremskudte gærder i stålnet og sten. De erstatter ligusterhækene og giver samtidig kvarteret et skarpt skåret udtryk.

give kvarterets gavle mod den smukke Torupdal en vis variation, men ellers var Rahrs-eje ikke overraskende. Læren blev, at selv svagt formulerede regler let kan få dogme-status for nybyggere.

„Hvis bare det smager af regler, bliver diskussionen ikke om arkitektur, men om reglen bliver fulgt eller ej”, siger John Traasdahl Møller.

Konsekvensen var, at Randers kommune tog skridtet fuldt ud i det næste håbefulde projekt: Ingen regler for materialevalg eller farver. Ingen retningslinier eller forbud i lokalplanen, kun en god bebyggelsesplan og så et idé-katalog, man tilfældigvis havde til overs fra en konkurrence i Kunstfonden. Rigtigt gættet: Grundene på Skovsyrevej blev udbudt til salg.

„Det eneste krav vi havde, var at det var god arkitektur. Der var ingen retningslinier for, hvad god arkitektur var, men til gengæld en særlig godkendelsesprocedure”, fortæller John Traasdahl Møller.

Proceduren gik på, at folk reserverede grundene og fik et par måneder til at komme op med et skitseprojekt. Først når det var godkendt af kommunen, kunne de købe.

To byggesagskonsulenter fungerede som kommunens smagsdommere og fik skitseprojektet tinglyst på grunden.

„Vi havde hele tiden to mand på, for kommunen kommer jo let i en dobbeltrolle. Vi skulle både være kontrollant og rådgiver. Og det var ikke altid let”, siger John Traasdahl Møller, der afviser, at konsulenterne var „smagsdommere”.

„Vi havde ikke noget projekt. Køberne havde projekter, som vi gerne ville hjælpe dem med at skærpe”, forklarer han.

Med bindingen mellem grundsalg og skitseprojekt endte processen ud i en slags mikroskopiske lokalplaner, der ikke skulle følges slavisk, men kunne udvikle sig undervejs. Blot skulle ånden i projektet overholdes.

VORES DRØMMEHUS

Else Skibsted, Jakob Hanghøj og deres tre børn flyttede ind på Skovsyrevej i sommeren 2003. Efter at have været igennem et almindeligt repertoire af studieejligheder, andelslejlighed og en enkelt tjenestebolig skulle de til at realisere deres drømmehus i Østjylland, men kunne ikke kombinere en Århus-adresse med et hus, de kunne holde ud at bo i. Det blev simpelthen for dyrt.

„At bo godt betyder meget for os. Vi er begge karrieremennesker, så de hjemlige rammer er meget vigtige, også æstetisk. Det skal være i orden, når vi er hjemme. Det er simpelthen et spørgsmål om trivsel”, siger Else Skibsted

Ægteparret er enige om, at de aldrig var flyttet til Randers, hvis det ikke havde været for det særlige projekt på Skovsyrevej. Men alternativet – et klassisk parcelhuskvarter – kom heller ikke på tale.

„Vi syntes, det her så spændende ud med de tanker om „huset i landskabet”, som der lå i projektet. Vi ville godt bo tæt på landskabet og alligevel tæt på et fællesskab. Så vi hyrede nogle arkitekter til at omsætte vores drømme til virkelighed”, forklarer Else Skibsted.

Resultatet er en knaldsort to-etagers kasse i træ, med sydvestvendte panorama-vinduer og et hav af funktionelle, tidstypiske og alligevel geniale detaljer. Kvadratmeterprisen er landet omkring 10.000 kr.

„Vi får meget ud af de daglige kig ud i landskabet og elsker at have naturen indenfor rækkevidde”, siger Else Skibsted, der dog ikke mener, at hensynet til æstetik og arkitektur er gennemført i alle vejens huse.

Det stemmer godt overens med kommunens beboerundersøgelse, der i store træk fortæller, at kommunen burde have været lidt mere striks overfor naboen.

John Traasdahl Møller kalder den melding logisk, men lidt pudsigt.

„Essensen er, at folk ønsker, at deres investering er i gode hænder: At kvarteret som helhed skal være noget særligt”, siger han.

Set fra et samfundsmæssigt perspektiv er essensen måske snarere, at parcelhuskvarterer kan bygges, så de er udtryk for deres epokes arkitektur, i Skovsyrevejs tilfælde med de flade tage og „klodsen” som mest brugte arkitektoniske tema. Og så er der én væsentlig indsigt mere: At danske nybyggere måske ikke elsker glaserede teglsten så højt alligevel. Ikke alle sammen.

PENGE I DRØMMEHUSE

Den specielle planlægningsproces er meget dyrere end en almindelig udstykning og klassisk lokalplan. Men Randers kommune har ikke alene fået et sted, de kan sende deres arkitekturpriser hen. De har også fået omkring dobbelt så meget for deres jord, som de ellers plejer. Samtidig har kommunen få-

Materialer og farver på ydervægge og tage kan vælges frit. Der må dog ikke anvendes materialer og farver som efter Byrådets skøn virker skæmmende, for eksempel meget blanke og reflekterende materialer samt meget stærke signalfarver på store flader.

Fra Lokalplan for Skovsyrevej, stk. 1.

et fat i de unge fra den øvre middelklasse, der ellers er så svære at få til at bygge og bo i kommunen. Og naturligvis betale skat.

Derfor har kommunen allerede besluttet at give spillet frit på samme måde i et erhvervsområde og et andet nyt parcelhuskvarter.

„Vi overvejer også om to nye træhusbygninger kunne laves efter samme princip. Der er mange mennesker, der drømmer om at bo i træ. Det ene kunne være „Villa Villekulla”-huse, mens det andet måske kunne være moderne, nordisk inspirerede træhuse”, siger John Traasdahl Møller.

– Der altså fremover formentlig husker på, at han nok kan lave bebyggelsesplaner og inspirere nybyggerne, men aldrig opstille regler. I hvert fald ikke der, hvor hans kommunalbestyrelse vil have mangfoldige og eksklusive parcelhuskvarterer.

Jakob Fälling,
Journalist DJ

– Alle fotos er taget af Jakob Fälling

1

2

3

TOFTLUND

– PLANLÆGNING I PROVINSEN

Byplankonkurrencer og storstilede pr-kampagner er som regel ikke noget, små provinskommuner giver sig af med. Men det er netop de midler, Nørre-Rangstrup kommune i Sønderjylland har taget i brug for at skabe en attraktiv hovedby, der kan få borgerne til at blive i kommunen. Men kan et byplanprojekt skabe byliv og befolkningstilvækst i en provinskommune ?

I september i år gik Nørre-Rangstrup kommune i gang med at realisere første etape af vinderprojektet fra den byplankonkurrence, som blev afholdt sidste år. Den 1. oktober blev byplanprojektet fulgt op af pr-kampagnen „en rigtig by” .

Det er hovedbyen Toftlund, som Nørre-Rangstrup satser på at urbanisere og forskønne i et håb om at holde på borgerne: „Mange byer af den her størrelse har indset, at hvis den næste generation skal have lyst til at være her, så skal der været noget by og nogle andre tilbud end supermarkeder.” siger *Inger Ansbjerg*, som er arkitekten bag oplægget til byplan-konkurrencen og indehaver af arkitektfirmaet 'Plan og Udvikling' der har Sønderjylland som arbejdsområde.

Baggrunden for byplanprojektet er netop, at Nørre-Rangstrup som mange

andre små kommuner i Vest- og Midtsønderjylland lider under, at befolkningen og erhverv foretrækker de større byer.

Byplanprojektet skal gøre Toftlund til en mere sammenhængende og smuk by. For Toftlund bærer præg af at være blevet til i forskellige historiske perioder ud fra princippet om øjeblikkets arkitektur. Byens centrum er for eksempel visuelt splittet, fordi uensartede moderne bygninger står side om side med monumentale bygninger fra tiden 1864-1920, hvor Toftlund var tysk administrations by.

I øjeblikket arbejdes der på højtryk for at få første etape af byplanprojektet færdig inden jul. Det er et kulturtorv, der får sit navn fra biografen og biblioteket, som ligger på pladsen. Nu bygger man et torv, der skal fungere som uformelt mødested og som

scene for teaterforestillinger og udendørs filmforevisninger.

Aktivitetsbåndet er det næste af de mange fremtidige tiltag, som skal realiseres. Det er en fritids- og aktivitetsakse, der binder midtbyens handelscentrum sammen med idrætsanlæg og skoven i den østlige del af byen. Langs båndet skal der skabes plads til aktiviteter som basket og volleyball, skater- og skøjtebane.

Byplanprojektet har en realiseringstid på 5-10 år, og kommunen har forløbigt sat 9,6 millioner kroner af til det.

Det, Nørre-Rangstrup ønsker at opnå med omdannelsen af Toftlund, er at blive en god bosætningskommune, at få de nuværende borgere til at blive og eventuelt blive boligopland for de større byer ved østkysten som Haderslev og Åbenrå. Som kommunikationschef *Lotte Leth Sørensen* siger: „Vi vil først og fremmest gøre kommunen

„Vi vil først og fremmest gøre kommunen til et godt sted at bo og forventer ikke, at Toftlund bliver et nyt erhvervscentrum eller et mini-Århus.”

4

til et godt sted at bo og forventer ikke, at Toftlund bliver et nyt erhvervscentrum eller et mini-Århus.”

Rammerne for Toftlund by er ved at blive skabt, men er det realistisk, at de bliver fyldt med liv? Og kan det nye Toftlund få folk til at blive i kommunen og tiltrække tilflyttere?

„Ja. Det tror jeg. Bykvalitet bliver et mere og mere vigtigt konkurrenceparameter, når folk skal flytte. Og tiltag som kulturtorvet og aktivitetsbåndet skaber både byliv og faciliteter, der er attraktive for borgerne. Men begge dele afhænger af, om kommunen følger anvisningerne i byplantaget og gør op med nogle gamle vaner. For der er mange ting i provinsen, der trækker i modsat retning af den smukke by og det gode byliv”, siger Inger Ansbjerg.

Det er for eksempel et problem, at kommunen ikke altid magter at vedligeholde de bevaringsværdige tyske huse, selvom de er Toftlunds største attraktion og den eneste fysiske struktur, som indikerer et bycenter:

„Problemet er, at provinskommunerne mange gange synes, der er lettere at bygge nogle nye parcelhuse end at vedligeholde de gamle huse. Der sker også, at erhvervslivet opkøber grundene og får tilladelse til at rive dem ned. Hvis det sker, vil selve bymæssigheden forsvinde, og så risikerer vi at få en by, der består af parcelhuse helt indtil bykernen.”

I det hele taget er der mange tilladelser, der står i vejen for det gode byliv. Både tilflytning og bymiljø kræver en vis bygningskvalitet, og det kan kommunens velvillighed til at udstede byggetilladelser godt være en hæmsko for, mener Inger Ansbjerg:

1. Butiksgaden (Søndergade) – Startsted for aktivitetsbåndet

2. Byen har en udefineret afgrænsning mod nord

3. Kaos, rod og forfald er fremherskende i området, som i øvrigt fremstår usammenhængende og aktivitetsforladt, selvom det rummer en del fritidsaktiviteter.

4. Kulturtorvets forplads er domineret af asfalt og en forladt bygning, som venter på nedrivning.

Alle fotos er fra kommunens konkurrencemateriale.

„I provinskommunerne er det alt for let at få en tilladelse til at opføre en ny discountbutik eller en parkeringsplads. Der er en tendens til, at man bukker og skraber for

„Men kan et byplanprojekt skabe byliv og befolknings-tilvækst i en provinskommune?”

investorerne, fordi der ikke sker så meget erhvervmæssigt. Jo længere ude på landet du er, jo lettere og hurtigere er det at få en byggetilladelse. Men jeg prøver at overbevise kommunerne om, at de godt kan stille krav til investorerne. At hvis nogen vil placere et omvendt badekar midt på jeres bytorv, så kan I godt slå hælene i. Det er vigtigt at stå fast og sige, vi har en vision, også selvom der kommer et godt tilbud.”

Også provinsens stærke bilkultur virker hæmmende på bylivet. Toftlund har en 100 m lang handelsgade, hvor bilerne holder på fortovet lige foran butikkerne. Det utrolige er, at de handlende gerne vil have, at folk har mulighed for at parkere foran deres butikker. For hvis man går på det modsatte fortov, kan man ikke se butiksfacaderne på grund af bilerne, fortæller Inger Ansbjerg:

„Det er et problem, at folk kører til alt. Hvis folk sidder i deres biler, så snart de skal til bageren eller købe en avis i kiosken, så møder de ikke hinanden på fortovet. Folk skal ud af bilerne og ud på gaden, ellers kommer der ikke noget byliv.”

Man kan læse mere om byplanprojektet i Toftlund på www.enrigtigby.dk

Henriette Madsen,
journalist og konsulent

Indbyggertal: 9525

Mellem 1993-2003 flyttede 392 borgere fra kommunen = et befolkningsfald på 4%.

Skatteprocent: 21.81.

Udover Toftlund består Nørre-Rangstrup kommune af byerne Agerskov, Arrild, Branderup og Bevtoft.

Byplanprojektets realiseringsstid: 5-10 år.

Byplanprojektets økonomi: 9.6 millioner .

Reklamekampagnen har kostet ca. 350 000 kr.

Kommunesammenlægning: Toftlund skal lægges sammen med Tønder, Bredebro, Løgrumkloster, Skærbæk.

Den organiske sammenhæng mellem kulturhistorie, landskab, arkitektur og dagligt brød bliver erstattet af store industrielle anlæg. Foto: Jørgen Kaarup

DANMARKS LANDSKAB I SPÆNDINGSFELTET MELLEM NOSTALGI OG GLOBALISERING

Der er ikke mange danskere, der tror landet ligner en Morten Korch film, men de fleste bliver alligevel forbløffede, når det går op for dem, hvor store forandringer der sker i disse år

Miljøet er i fokus for tiden – som et af de markante politiske brudflader, hvor der både er markante forskelle mellem regering og opposition, og mellem regeringspartierne indbyrdes. Det er her „kulturkampen” har sin egentlige slagmark, for det er her, man for alvor mærker de nye interesserfærrer, der har erstattet forne tiders sociale klasser.

Fra et planlægningssynspunkt er det spændende, at miljøpolitikken har så direkte konsekvenser for såvel de overordnede

rammer som den daglige praksis i planlægningen. Planlægningen er nu igen et afgørende redskab med stor medie-bevågenhed. Og samtidig udvides planlægningens genstandsfelt.

LANDBRUGETS FORVANDLING

Realdania har for nylig afholdt en konkurrence om overflødiggjorte landbrugsejendomme. Fonden var ad flere kanaler blevet opmærksom på, at antallet af aktive landbrug i Danmark bliver reduceret kraftigt i disse år, samt at de tilbageblivende landbrug ikke kan anvende de historiske bygninger. Derfor kan man allerede nu iagttage, at en væsentlig del af vores bygningskulturelle arv forfalder eller nedrives, og Realdania efterlyste nye anvendelser til disse bygninger, så de kan reddes og videreføres.

Det er en meget stor del af bygningsmassen på landet, der bliver overflødiggjort – i forbindelse med konkurrencen blev der skrevet om fire ud af fem ejendomme. Til denne udvikling knytter der sig naturligvis en markant affolkning, og som konsekvens heraf en tilsvarende affolkning af de små centre, der servicerer landbruget: landsbyerne og stationsbyerne. Ifølge landbrugsorganisationerne vil 24.000 arbejdspladser i selve landbruget forsvinde, mens der ikke er tal for den landbrugsrelaterede ledighed.

I forbindelse med udnævnelsen til Landbrugskommissær har Marianne Fischer Boel klart udtalt, at hun ikke vil acceptere 'amerikansk landbrug'. Her er hun i overensstemmelse med befolkningens ønsker, og med EU's landbrugspolitik fra den tidligste be-

I dag skal en landbrugsejendom være på 150 hektar, hvis den skal kunne skabe tilstrækkelige indtægter til en familie. Tallet forventes at stige til det dobbelte i nær fremtid. Foto: Niels Riis Ebbesen.

Både bygninger og hegn vil forsvinde for at lette kørslen med stadig større maskiner. Og de nye bygninger vil være endnu mere hal-lignende, med store spænd og lukkede facader. Foto: Realdania.

gyndelse. Den konsekvente prioritering af, og støtte til, de små familiebrug har imidlertid ikke hjulpet stort, og det er noget Fischer Boel ved bedre end de fleste. Men landbrugets fortsatte industrialisering er et politisk eksplosivt felt i hele Europa, og Fischer Boels udtalelse er ikke nødvendigvis den rene beregning: vi har vel alle svært ved at acceptere, at den organiske sammenhæng mellem kulturhistorie, landskab, arkitektur og dagligt brød bliver erstattet af store industrielle anlæg, der drives af nogle få specialister.

Men sådan bliver det.

DET URBANE LAND

For at stille tingene lidt på spidsen kan man forestille sig fremtidens Europa som et sammenhængende urbant-landskabeligt felt, med tre hovedformer:

1: det nye urbane landskab, der består af flere bycentre, indbyrdes forbundet af et

„Vi har vel alle svært ved at acceptere at den organiske sammenhæng mellem kulturhistorie, landskab, arkitektur og dagligt brød bliver erstattet af store industrielle anlæg, der drives af nogle få specialister. Men sådan bliver det.”

tilsyneladende uafgrænset „sprawl”. Her findes store parcelhusområder, erhvervsområder, indkøbscentre, sportsanlæg osv. Der er masser af nuancer, overgange og mønstre i forstadstæppet, og der er også en grænse, hvis nøjagtige beliggenhed konstant forhandles af politikere, planlæggere, engagerede borgere og investorer.

2: randzonen, der ikke er en rand mellem land og by, men bare en rand – et område, der ikke har nogen økonomisk interesse, og som derfor er overladt til de grupper i samfundet, der står udenfor økonomien: misbrugere, kunstnere og mennesker med kort uddannelse. I Danmark ligger randen i høj grad på kanten af landet, langs kysterne. Men i Tyskland ligger den også i hjertet af landet: i Ruhr og i Berlin, selve landets hovedstad! Randen er ofte netop dér, hvor nationernes rigdom blev skabt før.

3: det industrialiserede landbrugsområde, der vil blive yderligere forenklet og homogeniseret i takt med, at de nødvendige sammenlægninger gennemføres. I dag skal en landbrugsejendom være på 150 hektar, hvis den skal kunne skabe tilstrækkelige indtægter til en familie, og man forventer at dette tal vil stige til 300 hektar i det kommende årti. Både bygninger og hegn vil forsvinde for at lette kørslen med stadig større maskiner. Og de nye bygninger vil være endnu mere hal-lignende, med store spænd og lukkede facader.

STRUKTURREFORMEN SOM REDSKAB

Her er det naturligt at se en strukturreform som et fornuftigt og fremadskuende redskab til styring af udviklingen. Netop hvis man betragter udviklingen som en urbanisering, virker det rimeligt at sammenlægge de små kommuner, og at øge den kommunale selvforvaltning. Det er dog afgørende, at der er en erkendelse af situationen, både på nationalt plan og i de enkelte forvaltningsenheder, for der er en ganske alvorlig risiko for at randområdenes forsøg på at konkurrere med de mere velstående områder, vil bidrage til en yderligere forslumning. Storcentre, deregulerede erhvervsområder og sommerhusbebyggelser der skal skabe vækst virker ofte stik modsat, som en understregning af områdets svaghed. Og der er en forbløffende konsistent sammenhæng mellem svag fysisk planlægning og negativ økonomisk vækst.

I Danmark gælder det over hele linien, at politikerne har svært ved at erkende behovet for en fremadrettet planlægning af det åbne land. Hvor den ene fløj ønsker deregulering, er den anden vældig tilfreds med status quo. Men ingen af delene er tilstrækkelige i forhold til den udfordring, vi står midt i.

M. Ahnfeldt-Møllerup
Arkitekt m.a.a.

Byggeriets planlagte placering i havneløbet.

DEBAT

Fakta / Højhusbyggeri

Byggeriet på Krøyers Plads er tegnet af det hollandske arkitektfirma Erick van Egeraat Associated Architects, som vandt en idékonkurrence i 2003. På baggrund af forslaget sendte Københavns Kommune et lokalplanforslag og et tilhørende forslag til ændring af kommuneplanen til offentlig høring 6. juli. Projektet har et samlet etageareal på ca. 15.000 kvm. og omfatter en blanding af boliger og erhverv i en 8-14 etager skulpturelt udformet bebyggelse med seks slanke tårne, hvoraf det højeste er 55 m. Entreprenørfirmaet NCC har købt grunden for 100 mio. kr og dermed også byggeretten.

Fakta / Protester mod store byggeprojekter

- 2004 Krøyers Plads: Mere end 600 indsigelser og én underskriftsindsamling med 14.095 protester. Lokalplanen kommer til afstemning på Rådhuset 9. december.
- 1999 Parkeringskælder på Kongens Nytorv: 2.397 indsigelser og én underskriftsindsamling med 3.261 protester. Projektet blev opgivet.
- 1996 Teaterfuglen, Det Kongelige Teater: 2.516 indsigelser og 8 underskriftsindsamlinger med 2.622 protester. Projektet blev opgivet.

TÅRNHØJ KONFLIKT

Egeraats tårnhøje huse på Christianshavn er i overhængende fare for at lide samme skæbne som talrige andre stort tænkte projekter i det flade danske land.

De utraditionelle boligårne på Krøyers Plads på Christianshavn har sat sindene i kog. Over 600 indsigelser og 14.095 underskrifter er det blevet til, siden Københavns Kommune i sommer offentliggjorde sit lokalplanforslag – og det spektakulære byggeri har dermed udløst det største antal protester i en lokalplansag i København i nyere tid.

Det er først og fremmest højden og størrelsen af de seks huse, som har skabt modstand blandt de københavnske borgere. Husene, der er tegnet af den hollandske arkitekt Erick van Egeraat, er op til 14 etager og 55 meter høje – og bryder dermed med kommuneplanens 50 år gamle regel om, at der i det gamle København kun må bygges i fem etager. Man frygter, at byggeriet vil bryde afgørende med Københavns karakteristiske profil og bane vej for mere højt byggeri i den historiske del af København.

Også Foreningen for Hovedstadens Forskønnelse, Akademirådet, Kulturmiljørådet

og Danske Landskabsarkitekter har protesteret, og senest har Kulturarvsstyrelsen erklæret sig som modstander af projektet. Man er i styrelsen enig med de mange røster, som intet har at udsætte på bygningernes kvalitet og som hævder, at det er et fantastisk projekt – så længe det placeres et andet sted.

ARGUMENTER FOR OG IMOD

Det fyger med argumenter både for og imod projektet – efter dansk tradition mest imod – men hvad er det for betæneligheder, der præger den ophedede diskussion? Ud over det rent følelsesmæssige i sagen og forandringen af de vante omgivelser?

Københavnere mod Fejlplacerede Højhuse har sammen med Christianshavns Lokalråd stået for underskriftindsamlingen, og aktionsgruppen har hængt bannere op i en kran på pladsen for at anskueliggøre, hvor højt tårnene kommer til at rage op i bybilledet. Indsigtsfulde byplaneksperter taler om fatale skyggevirkninger og stormomsuste bygningsdele som følge af det høje byggeri. Eksperter på ejendomsområdet peger på, at lejlighederne på Krøyers Plads bliver bopælspligt, hvilket vil gå ud over det lokale miljø. Og endnu andre har udtalt, at politikerne, i deres iver for at bryde det

generelle billede af ensartethed, har markedsført det usædvanlige som en kvalitet i sig selv og ladet formen sejre over funktionen.

Fortalere mener, at bygningerne har en indlysende stærk Københavnsk identitet, der udfordrer samspillet med den klassiske by-kontekst på Christianshavn. Et „spændende, innovativt og sprudlende” forslag, der giver mulighed for udvikling af et helt særligt byområde med erhverv, boliger og udearealer af høj kvalitet. Set fra den anden side af Knippels Bro, undrer andre sig over, at det lige præcis er dét projekt, der bliver protesteret så voldsomt mod.

KRØYERS PLADS BEBYGGES UANSET MODSTAND

Den offentlige høring omkring glastårnene ved Krøyers Plads sluttede 1. oktober, og netop nu er den afgørende lokalplan, med et særligt tillæg for Krøyers Plads, på vej gennem Københavns Borgerrepræsentation med et snævert flertal. Den voldsomme modstand blandt beboerne på Christianshavn har nemlig også fået det politiske flertal på Københavns Rådhus til at vakle. Københavns Bygge- og Teknikborgmester Søren Pind mener dog fortsat, at det er „et fantastisk og visionært forslag”, og bedyrer, at christianshavnerne lige så godt kan vænne sig til tanken om, at et nyt byggeri skyder op på Krøyers Plads. Kulturarvsstyrelsens indsigelse betyder, at kommunen ikke kan vedtage lokalplanforslaget endeligt, men bygget bliver der under alle omstændigheder. „Det handler ikke om, hvorvidt der skal bygges eller ej. Spørgsmålet er, om der skal ske noget nyskabende eller noget mere traditionelt”.

Der er således lagt op til en gyser, når sagen efter planen kommer til afstemning den 9. december, hvor Egeraats tårnhøje huse er i overhængende fare for at lide samme skæbne som talrige andre stort tænkte projekter i det flade danske land.

Af Sofie Ladefoged
Arkitekt MAA

METRO CITY-RINGEN

Et andet storstilet projekt i hovedstadsområdet i skeptikernes søgelys er Metroens udbygning. Regeringen gav den 25. oktober meddelelsen om, at der skal bygges en Metro City-ring i København og på Frederiksberg, der skal gå fra Københavns Hovedbanegård, over Højbro Plads, Kongens Nytorv, Østerbro, Nørrebro, Frederiksberg og Vesterbro.

Regeringen ønsker:

- At afhjælpe trængselsproblemerne i hovedstaden.
- At skabe en Cityring i høj kvalitet, med kort rejse- og ventetid for passagererne
- At etablere en ny struktur for varetagelse af Ørestadsselskabets opgaver.
- At udvikle Københavns Havn og i den forbindelse forbedre adgangsvejene til Nordhavnen.

Den samlede anlægsudgift for Cityringen skønnes til ca. 13 mia. kr og en kvart mio. passagerer dagligt. Staten bidrager til finansieringen af Cityringen ved at indskyde værdien af Københavns Havn i projektet. Det er bl.a. budgettets troværdighed de kritiske røster fremhæver. Derudover er den reelle effekt på de daglige trafikproblemer i hovedstadsområdet måske mindre end forslaget lægger op til.

Især følgende tre punkter er til debat i dagspressen:

Københavns Bygge- og teknikborgmester Søren Pind: „Det er meget positivt, at regeringen vil skyde værdien af Københavns Havn ind i en Metro City-ring. Men det betyder også, at vi har tid til at tænke os godt om, så vi får lavet det her projekt grundigt og ordentligt. Vi må undgå de planlægningsfejl, som fandt sted ved de forrige metroetafer” (Berlingske Tidende 26.10.04)

Professor Bent Flyvbjerg, Ålborg Universitet, efter afprøvning af budgettet i ny beregningsmodel: „Min vurdering er, at der ikke er taget nok højde for risikoen for, at budgetterne skrider, og dermed er der ikke afsat reserver nok” (JP København, 29.10.04)

Karl Vogt-Nielsen, Rådet for Bæredygtig Trafik:

„Først og fremmest er hovedproblemet, at den nuværende Metro har alt for få passagerer, og den eneste måde, det kan ændres på, er ved at udbygge kollektive fødelinjer ud til omegnen, så bilister kan se en fordel i at fravælge bilen, når de skal på arbejde inde i København og omvendt. Først derefter bør det overvejes at udbygge Metroen.” (JP København 30.10.04)

Den videre proces:

- Regeringen inviterer Københavns og Frederiksberg Kommuner til drøftelser
- Regeringen inviterer Ørestadsforligspartierne og øvrige partier til drøftelser
- Det igangværende arbejde med udredning og finansiering fortsætter og forventes afsluttet i foråret 2005

Læs mere på Trafikministeriets hjemmeside www.trafikministeriet.dk/sw232.asp og Metroens egen www.m.dk

Metro City-ring skal bl.a. korrespondere med andre baner på Københavns Hovedbanegård, Kongens Nytorv og Østerport Station. Linjeføringen på Frederiksberg er ikke endelig besluttet.

Kilde: Ørestadsselskabet

PLANDANMARK

KALENDEREN

Kalender over DB's arrangement kan ses på DB's hjemmeside www.byplanlab.dk/kurser/index.html. Andres arrangementer vedr. planlægning kan ses på hjemmesiden under www.byplanlab.dk/plandanmark_kalender/index.html. Begge opdateres løbende.

Nyheder af interesse for BYPLANNYTs læsere, meddelelser om arrangementer mv. kan sendes til as@byplanlab.dk

KORT NYT

Arkitekturbiennalen 2004

Den internationale udstilling Too Perfect: Seven new Denmarks var Danmarks officielle indslag ved den 9. Internationale Arkitekturbiennale i Venedig, som forløb fra den 12. september til den 7. november 2004. Udstillingen blev samtidigt vist i Dansk Arkitektur Center i København og i Harbourfront Centre i Toronto.

Udstillingskonceptet er udviklet af den canadiske designer Bruce Mau og den danske tegnestue PLOT, som har givet dansk arkitektur og design skudsmålet: for perfekt! Som titlen indikerer, præsenteres syv nye konkrete bud på, hvordan unge danske arkitekter i et ikke så fjernt fremtids-scenarium ser Danmarks position i et globalt perspektiv.

Udstillingen vises frem til marts 2005 i Dansk Arkitektur Center.
www.dac-rethink.dk

Miljøsamarbejde

På tværs af Øresund går 13 sjællandske og fire skånske kommuner sammen om et nyt miljøsamarbejde, der skal tilbyde små og mellemstore virksomheder gratis rådgivning. Det dansk-svenske samarbejde MiljøVis giver gratis hjælp til at få styr på udledning af spildevand, affaldssortering, energibesparelse eller indsamling af viden om virksomhedernes miljøforhold.

Projektet administreres af konsulentfirmaet PlanMiljø, som sammen med kommunale medarbejdere vil stå for miljørådgivningen af de danske virksomheder. På den anden side af Øresund vil virksomhederne blive bistået af konsulentfirmaet TEM.

MiljøVis er delfinansieret af EUs Interreg program over 3 år fra 2004-2007.

Læs mere på projektets hjemmeside: www.miljovis.org.

Erhvervs- og Byggestyrelsen

Fredag den 27. august 2004 skiftede Er-

hvervs- og Byggestyrelsen navn til Erhvervs- og Boligstyrelsen. Der er tale om samme styrelse, men store dele af boligområdet er efter ministerrokaden i starten af august, blevet overflyttet fra Økonomi- og Erhvervsministeriet til Socialministeriet.

Fremover er Erhvervs- og Byggestyrelsens hovedansvarsområder handel og erhverv, byggeri samt regionaludvikling. (Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen) yderligere oplysninger www.ebst.dk

Dansk Landbrugsrådgivning får landdistriktsafdeling

– Se dogme-artikel om Danmarks landskab side 10

Et boom i interessen for landdistriktsudvikling har fået Dansk Landbrugsrådgivning til at styrke indsatsen på området ved at oprette en ny afdeling, som udelukkende beskæftiger sig med udvikling af landdistrikter.

Afdelingen holder til i Landscentret i Skejby ved Århus, og får konsulent Jan Kjær Madsen som leder.

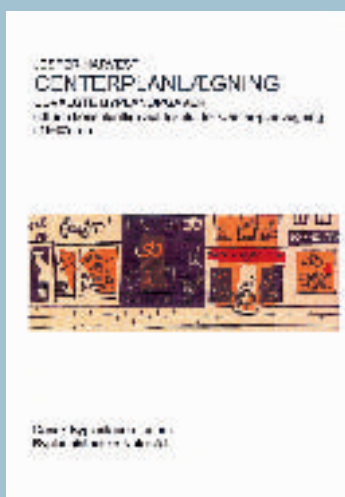
Arbejdsindsatsen vil rette sig mod tre hovedområder:

– At sikre landmændene et godt udgangspunkt til at vurdere de nye muligheder, som ændringerne i EU's landbrugspolitik giver.

– At styrke landbrugets rolle som en attraktiv og uundværlig partner i livet på landet, blandt andet gennem fokuseret indsats på områderne bygningsanvendelse, turisme og udvikling af landbrugsprodukter.

– Afprøve og gennemføre samarbejdsprojekter i nye former for netværk og partnerskaber på landet.

Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til Jan Kjær Madsen, ijk@landscentret.dk

ANMELDELSE

Centerplanlægning. Udvalgte byplanopgaver.

Jesper Harvest, udført i konsulentfirmaet Institut for Center-planlægning i 1960'erne. Dansk Byplanlaboratorium 2004, Byplanhistoriske Noter 51, 46 sider.

Institut for Center-planlægning blev oprettet af to detailhandelsorganisationer på grund af disses ønske om en nærmere planlægning af butikcentre, men blev én af periodens konsulentfirmaer i byplanlægning i bredere mening.

I denne note er omtalt byplanopgaver i Institut for Center-planlægning i årene 1960 til omkring nytår 1974. Beskrivelsen medtager alle større byplanopgaver og et par af de mindre. De beskrevne planlægningssspørgsmål – centerstruktur, arealbehov, transport, bevaring eller totalfornyelse – er stadig aktuelle.

Noten omhandler perioden hvor byvækst og by-spredning for alvor tog fart. www.byplanlab.dk/publikationer

Årets byplanpris

På det 54. Danske Byplanmøde i DGI-byen i København modtog Borgmester Steen Dahlstrøm, Middelfart, Byplanprisen 2004 på vegne af de otte kommuner i Trekantområdet Danmark.

Prisen tildeles for det fælles planarbejde, hvor „Strategi for Trekantområdet som landsdelscenter” og „Hovedstruktur for Trekantområdet 2003-2014” er udarbejdet og politisk vedtaget i de otte byråd indenfor de seneste år.

Planen dækker kommunerne Børkop, Fredericia, Kolding, Lunderskov, Middelfart, Vamdrup, Vejen og Vejle som udgør Trekantområdet Danmark

„De bærende mål og strategier fastlægges i planstrategien. Målet om at skabe en åben, grøn storby følges op af strategier for bosætning, erhverv, trafik, landskab og byliv. I hovedstrukturen omsættes mål og strate-

gier til konkrete arealer og principper f.eks. for boligbyggeri, erhvervslokalisering og transport. Der er en smuk sammenhæng mellem de enkelte temaer. Særligt kan behandlingen af landskaberne mellem byer og arbejdsdelingen mellem de enkelte byer og byområder fremhæves.”

Byplanpris juryen, den 30. september 2004

Juryens motivering kan læses på: www.byplanlab.dk

Byplanprisen uddeles hvert år til en kommune eller anden myndighed som har gjort „en særlig indsats for gennem planlægning at fremme kvaliteten i de fysiske omgivelser, byerne og landskabet”. Prisen er indstiftet af Akademisk Arkitektforening og Dansk Byplanlaboratorium.

Redaktionen ønsker tillykke!

Dansk Byplanlaboratorium er i de sidste år begyndt at arbejde strategisk med opbygning af netværk som supplement til laboratoriets øvrige formidlings- og dialogformer. Et netværk er flere personer, virksomheder eller lignende, som er indbyrdes forbundet og kan drage nytte af hinanden. Dansk Byplanlaboratorium har tre netværk: Netværk for Yngre Planlæggere, Strategisk netværk og Netværk om Partnerskaber.

Netværkene formidler ny viden og skaber debat på tværs af generationer, fagligheder og kommunegrænser. Grundstenen i netværkene er engagerede og aktive deltagere, som er indstillet på gensidig erfaringsudveksling, kompetenceudvikling og dialog.

NETVÆRK FOR YNGRE PLANLÆGGERE er et fagligt inspirations- og debatnetværk for yngre planlæggere, som typisk sidder i deres første eller andet job. Netværkets formål er at sikre erfaringsudveksling mellem forskellige fagligheder, job erfaringer og generationer. Netværk for Yngre Planlæggere er opdelt i en række mindre regionale netværk, der jævnligt afholder arrangementer. Derudover afholdes der hvert år en sommerworkshop, et julearrangement og to landsdækkende konferencer. I starten af marts 2005 afholdes der en landsdækkende konference i Østjylland, hvor temaet er „dialog mellem yngre og erfarne planlæggere”, og i slutningen af juni 2005 afholdes der en 4-dages sommerworkshop i Holbæk med udgangspunkt i „de langsigtede forudsætninger og udviklingsmuligheder for Holbæk by”.

Kontaktperson og tilmelding: Marie Louise Madsen:
mlm@byplanlab.dk

NETVÆRK

STRATEGISK NETVÆRK ser på sammenhængen mellem planstrategier og kommuneplaner. Netværket fokuserer på de strategiske elementer i kommunernes planlægning og giver gennem elektroniske nyhedsbreve og workshops inspiration til udvikling af kommuneplanlægningen i en mere strategisk retning. I samarbejde med Landsplanafdelingen er der blevet afholdt en række workshops om emnet. De første workshops fokuserede på arbejdet med planstrategien, mens omdrejningspunktet på de seneste workshops var den strategiske kommuneplan og tilblivelsen af denne. Outputet fra workshops'ene formidles i netværkets nyhedsbreve.

Kontaktperson og tilmelding: Marie Louise Madsen: mlm@byplanlab.dk

NETVÆRK OM PARTNERSKABER er et to-årigt udviklingsprojekt støttet af Erhvervs- og Boligstyrelsen. Omdrejningspunktet er kommunernes samarbejde med privatøkonomiske aktører. Målet er at udvikle nye redskaber til involvering og ansvarliggørelse af virksomheder, grundejere og investorer i forbindelse med omdannelse af ældre erhvervsområder. Resultaterne formidles via elektroniske nyhedsbreve, seminarer og studieture.

Kontaktperson og tilmelding: Charlotte Wernersen: cw@byplanlab.dk

For tilskudsgivere til Dansk Byplanlaboratorium er deltagelse i netværkene gratis. For øvrige institutioner og organisationer koster deltagelse i Netværk om Partnerskaber og Strategisk Netværk 1.000 kr. For dette beløb kan der tilmeldes et ubegrænset antal medarbejdere. Læs mere om netværkene på www.byplanlab.dk/netvaerk.